

ŞİDDETSİZ BİR TARİHİN OLANAĞI

Arendt ve Benjamin

SİBEL KİRAZ

ŞİDDETSİZ BİR TARİHİN OLANAĞI

Arendt ve Benjamin

Sibel Kiraz

Editör: Iraz Yaşar

Nika Yayınevi - 267

1. Baskı: Ocak 2025

ISBN: 978-625-6520-53-0

Sertifika No: 48850

Kapak Tasarım: Hacer Özyanıkoğlu

Sayfa Düzeni: İlhan Ulusoy

© Bu kitabın basım, yayın, satış hakları © Nika Yayınevi Basım Yayın Matbaacılık Dağıtım Reklam Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, mekanik, elektronik, manyetik ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz. Kitaptaki yazıların her türlü hukuki sorumluluğu yazarlarına aittir.

Baskı ve Cilt: Bizim Büro Matbaacılık

Sertifika No: 42488

Nika Yayınevi

Kültür Mah. Dr. Mediha Eldem Sokak

No: 55/2 Kızılay/Ankara

T: 0312 433 71 15

www.nikayayinevi.com.tr

info@nikayayinevi.com.tr

ŞİDDETSİZ BİR TARİHİN OLANAĞI

Arendt ve Benjamin

SİBEL KİRAZ

Nika Yayınevi

Sibel Kiraz, 2018’de “Hannah Arendt ve Walter Benjamin’de Şiddet-Tarih İlişkisi” başlıklı teziyle Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Felsefe Bölümünden doktora derecesini aldı. 2019’dan bu yana Manisa Celal Bayar Üniversitesi Felsefe Bölümünde öğretim üyesidir. Toplum ve siyaset felsefesi, çağdaş felsefe alanlarında çalışmalar yapmaktadır.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	7
-------------	---

GİRİŞ	9
-------------	---

1. BÖLÜM

HANNAH ARENDT’TE ŞİDDET ve TARİH	25
1.1 Arendt’in Marx Eleştirisi: Emek Değil Eylem	40
1.2 Şiddet ve İktidar	48
1.3 Siyaset ve Şiddet.....	54
1.3.1 Siyasetin Koşulları: Çoğulluk ve Konuşma	57
1.2 İlerleme Tasarımı Eleştirisi	60
1.2.1 Eylem ve Özgürlük	63
1.2.2 Tarihin Yaparı	67
1.3 Eichmann’a Karşı Sokrates	69
1.3.1 Düşünme	72
1.3.2 Yargı	75
1.4 Totalitarizm Eleştirisi	78
1.5 Şiddetsizlik Ortamı: Polis düzeni	82

2. BÖLÜM

WALTER BENJAMIN’DE ŞİDDET ve TARİH.....	89
2.1 Bağlamlar ve Zorluklar	91
2.2 Şiddetin Eleştirisi	98
2.2.1 Hukuk ve şiddet	100
2.2.2 Geleneksel Tarih Anlayışının Kökeni	110
2.2.3 Benjamin’in Tarih Anlayışı	114

2.3 W. Benjamin ve C. Schmitt	118
2.4 Benjamin'in Materyalizmi	123
2.4.1 Benjamin ve Marx	128
2.4.2 Adorno'nun Eleştirisi	132
2.5 Benjamin ve Teoloji: Materyalizm ve Tarih	135
2.5.1 Mesih Kimdir?	138
2.6 Benjamin'de Devrim	140
2.6.1 Benjamin'in Devrimci Kavramları	145
2.6.1.1 Deneyim	147
2.6.1.2 Alegori ve Anlam	150
2.6.1.3 İmge, Hafıza ve Hatırlama	153

3. BÖLÜM

ELEŞTİREL BİR KARŞILAŞTIRMA: ARENDT VE

BENJAMİN'DE ORTAKLIKLAR VE FARKLAR	157
3.1 Arendt ve Benjamin'in Etkileşimi	158
3.2 Arendt ve Benjamin'in Şiddetsiz Tarih	
Anlayışlarının Ana Hatları.....	162
3.2.1 Şiddetin Tarafı	168
3.2.2 Tarihin Tarafı.....	175
3.2.3 Tartışmalı Konu ve Kavramlar	178
3.3 Eleştiriler	185

SONUÇ ve DEĞERLENDİRME	191
------------------------------	-----

KAYNAKLAR.....	196
----------------	-----

ÖNSÖZ

Şiddet konusunda sayı bakımından çok eser olduğu söylenebilir. Bununla birlikte şiddetin tarihle olan ilişkisine odaklanan kapsamlı bir eserden söz etmek zordur. Var olan eserler ise geleneksel tarih anlayışının perspektifinden yazılmış olmaları dolayısıyla şiddet ve tarihi neredeyse eşitlemiş eserlerdir. Oysa bu iki kavramın kesiştiği nokta aynı zamanda siyaset, hukuk ve tarih felsefesinin kesiştiği, tek bir perspektife hapsedilmesi gereken kritik bir noktadır. Bu kesişim noktasına yakından bakıldığında şiddetsizliğin şiddetsizliğe dayanan bir tarih anlayışıyla olanaklı olabileceği çıkarımı yapılabilir.

Hannah Arendt ve Walter Benjamin'in şiddetsizliğe dayanan tarih anlayışları geleneksel tarih anlayışına bir başkaldırı niteliğindedir. Dolayısıyla söz konusu düşünürler öncekilerden farklı ve eleştirel bir perspektife sahiptir. Bu bakımdan 2018'de tamamladığım, Arendt ve Benjamin'i temel alarak yazdığım doktora tez çalışmamdan türettiğim bu eserin şiddet fenomeninin çözümlenmesine bir katkı sağlamasını ve şiddetsizliğin olanağına bir ışık tutmasını umuyorum. Bu eserin, ortaya çıkmasında önemli katkısı olan hocam Kurtul Gülenç'e ve okuyucuya ulaşma sürecindeki destekleri için editörüm ve aynı zamanda kıymetli arkadaşım Iraz Yaşar'a, Bülent Özçelik nezdinde Nika Yayınevi'ne teşekkür ederim.

Sibel Kiraz

Manisa, Temmuz, 2024